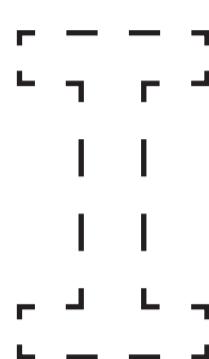
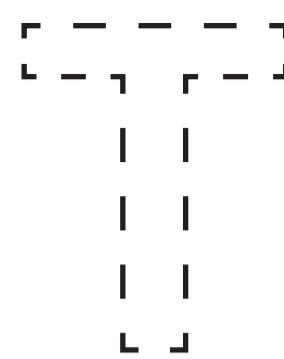
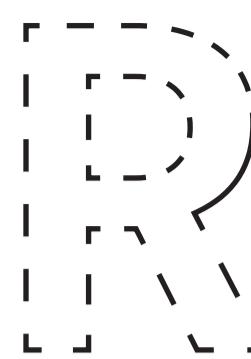
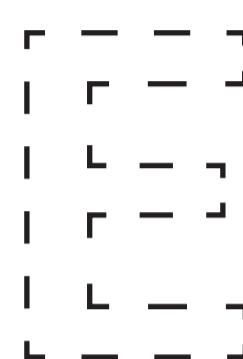

C

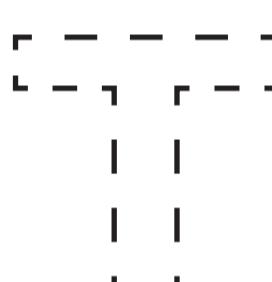

C

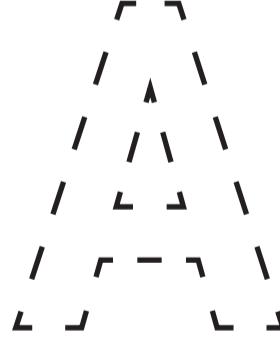
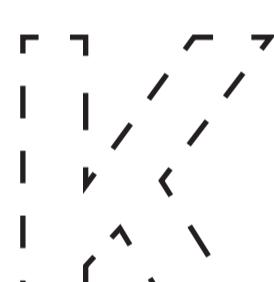

S

O

O

S E L L A # 02

PRO J E C T 2019

SADRŽAJ

UVODNA RIČ

03

TKO VOLI KNJIGU, NEKA DOBE!

04

KAD ARBUNI ZAGRIZU

07

09

DICA ZA DICU

10

12

ZIMI JE DUĆAN CENTAR MJESTA

10

ZAGREBAČKA ŠETNJA SILBOM

16

SLIKOVNE PORUKE S DOBRE VODE

17

BITKA U OLIPSKOM KANALU

20

ŠIBICE, OMILJENA SILBENSKA LJETNA IGRA

22

ZAJEDNIČKE AKCIJE ČIŠĆENJA VANKA MISTA

24

ZELENA ZNANOST ZA ZAJEDNICU

26

MOROSKOP

28

SEA 2019

31

SIVE STRANICE

32

IMPRESSUM

UVOD -NA RIČ

Urednici

Drage Silbenke i Silbenjani, ljubiteljice i ljubitelji Silbe, kao i svi vi koji ćete putem Crtica s otoka Silbu možda prvi put upoznati!

Nakon prvog broja koji je kreiran, otisnut, uvezan i objavljen na otoku ljeta 2018., na proljeće 2019. napokon je došlo vrijeme za drugi broj vaših i naših silbenskih «uradi-sam» novina, koje stvarate sami za sebe i druge te su novine kao takve prikladan odraz zajednice u kojoj nastaju: originalne, osebujne, nepredvidive, no iznad svega - čitke i zanimljive! Kao voditelji radionica izrade Crtica s otoka i članovi redakcije, prvi smo put tek "zagrebali površinu" silbenske ljetne sheme, a sada smo zajedno sa svim suradnicima, bilo otočanima, bilo redovitim posjetiteljima, pokušali pronaći što je više moguće autentičnih priča koje su u stanju, uvjereni smo, zainteresirati sve koji žele novine uzeti u ruke i pročitati ih "od korica do korica". Uostalom, iznimno pozitivne reakcije na prvi broj, svugdje gdje smo ga predstavili, to i potvrđuju.

Između ostalog, donosimo sjećanje filmskog režisera Daniela Šerbedžije na njegove prve dječake ribolovne podvige, intervju s glazbenicom-pijanisticom i likovnom umjetnicom-slikaricom Vanjom Kuljerić o njezinom volnterskom angažmanu u obnovljenoj silbenskoj knjižnici; zatim razgovor s Nikicom Mandićem, poslovodom mjesne trgovine koja cijele godine otočane i njihove goste snabdijeva namirnicama potrebnima za svakodnevni život; tu je i uzbudljiva priča Michaela Ellenbogena o utrci brodicama od Silbe do Oliba, članak Matije Drakulića o velikom projektu svjetske istraživačke ekspedicije Operation Wallacea, koja će na Silbu dovesti istraživače i studente sa zadatkom zajedničkog rada na očuvanju bioraznolikosti silbanskog mora i podmorja; izvještaj Jurice Motušića o najnovijoj akciji čišćenja javnih puteva u organizaciji Društva za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Silbe; a pokrenuta je i sportska rubrika u kojoj je, za početak, Kai Matulina podijelila svoju strast prema omiljenoj ljetnoj igri šibica... Naravno, ni drugi broj Crtica nije mogao proći bez horoskopa iliti Moroskopa za lito 2019., što ga je i ovaj put predviđjela vaša najdraža šumska vještica Natasha Kadin... A sve skupa ne bi bilo ni upola tako uspješno da sa svojim izvrsnim uratcima novinama nisu doprinijele tri najmlađe suradnice: Maša Jurin, Luce Marasović i Sara Šimunac-Vukušić.

Mnogo je razloga da Crtice s otoka #2 uzmete u ruke i polako ih, ali sigurno čitate, kao i da se u njihovu izradu aktivno uključite... Jedno je sigurno: čitamo se ponovo!

03

TKO VOLI KNJIGU, NEKA DODE!

razgovarao: Bojan Krištofić
slike: Vanja Kuljerić

Upuštajući se u urednički posao na drugom broju Crtica s otoka, razmišljao sam s kime bi među otočanima bilo najprikladnije napraviti kratak, ali zanimljiv razgovor, sa željom da ta osoba ima dobar "ulaz" u silbenske prije, u svakodnevnicu većine stalnih stavnika; a da pritom moj su-govornik/ica i živo sudjeluje u kulturi Silbe u užem smislu, primjerice - u kulturi pisane

AKO NETKO NE BI VRATIO KNJIGU, JA BIH BILA SRETNA KADA BI JU HTIO ZADRŽATI! IPAK, PO PRAVILIMA KNJIŽNICE KNJIGA SE UVIJEK MORA VRATITI NATRAG

riječi... Kako sam oduvijek bio revni čitatelj, a i sam pomalo pišem, s više strana mi je rečeno da bih trebao porazgovarati s Vanjom Kuljerić, gospodom koja je postala sinonim za malu ali važnu silbensku knjižnicu, sakupivši tamo najdulji volonterski staž. Tako je i bilo. Gospođa Vanja, inače glazbenica-pijanistica te izvanredna samouka slikarića, rado se odazvala pozivu. Ušašvi u prizemlje njenе kuće u središtu mesta, u dnevni boravak-radnu sobu, prvo što sam primjetio bila je hipnotička slika na zidu, koja prikazuje potpuno bijelo lice mlade žene na tamnoj podlozi, s bijelim očima i mekim crtama... Potkraj razgovora o bibliotekarstvu nisam se mogao suzdržati a da ne upitam gospodu Vanju tko je autor slike, a odgovor vjerojatno već pogađate... No, o tom potom', prvo malo o čitanju i knjigama!

Kako je došlo do obnove silbenske knjižnice i na koji se način vi u tome sudjelovali?

04

Priča je počela kada je mlađa generacija, u sastavu: Marija Kuljerić, Ana Lukin i Saša Predovan, ostvarila priliku da sastavi Mjesni odbor Silbe, pa su, nakon što su to prvo učinili, imali više lijepih akcija, a jedna od njih bila je ponovno po-

kretanje knjižnice. Konkretno, radi se o jednoj od prostorija u zgradi MO Silba, gdje se nalazilo nekoliko starih stalaža prikladnih za skladištenje knjiga. Ekipa se povezala s Gradskom knjižnicom Zadar, kako bi

naša knjižnica mogla postati filijala njihove; nabavili su prve knjige preko GKZD-a i privatnih donacija - i knjižnica je napokon bila svečano otvorena! Znate, nekoć je knjižnica već postojala... Kada je škola imala dvjesto djece, kada se na otoku zaista živjelo! Kako su ljudi odlazili s otoka, tako je i knjižnica nestala... Sada se pomalo događa povratak, ali to su individualne inicijative. Prva je u knjižnici volontirala Nina Stupičić, zatim Heni Lazarin - one su se obje zadržale kraće vrijeme - pa je došao

portret-skulptura umjetnika Hrvoja Šercara (1936.-2014.) kao ribe šampjera

Balerina sa Suska (prema poemi Tvrtka Šercara)

red na mene, a poslije su se "okušale" Sara Lovrović i moja kćer Marija. Nakon što je Heni otišla, Mjesni odbor tada nikako nije mogao nikoga naći, pa sam se javila ja. I volontirala sam najduže, pune četiri godine!

Gradska knjižnica Zadar je svako-toliko silbenskoj knjižnici slala nove knjige, a zaredale su se i osobne donacije - ljudi su sejavljali, da se riješe knjiga viška... Kod mnogo toga na otoku, pa tako i kod knjižnice, vrijedi moto "snađi se kako znaš i umiješ", s onim što imaš uza se. Zimi je uvijek bilo teže - osim što ima puno manje ljudi, u knjižnici nema ni grijanja...

Snalazila sam se s jednom malom "pećicom", no kad bi zapuhala bura, znate i sami - gotovo je! Stoga se zimi logično smanjio broj dana i sati kada je knjižnica otvorena, a razlika je očita: ljeti je za radnih sati u jednom danu znalo doći i dvadesetero ljudi... Tada je raditi u knjižnici bilo pravo zadovoljstvo.

Radno vrijeme knjižnice sada je samo ponedjeljkom popodne ili...?

Nakon što sam ja zbog zdravstvenih razloga nažalost morala prestati volontirati, Gradska knjižnica Zadar uredila je sa studenticama i studentima komparativne književnosti ili bibliotekarstva, nisam sasvim sigurna, da putem svoje fakultetske prakse dolaze jednom

tjedno volontirati u silbenskoj knjižnici. Dolaze ponedjeljkom, naravno, brodom, koji na otok stiže oko 15:40 h i ostaju do 17 i nešto, kada imaju trajekt natrag za Zadar... Pokazalo se da je to najbolji i zapravo, zasad jedini način. Ja sam zimi radila dvaput tjedno, a ljeti u početku tri, iako se to zbog broja ljudi i potražnje za knjigama znalo prometnuti i u svakodnevni rad, sat do dva dnevno, otprilike od 8 do 9 ili od 9 do 10 navečer, kada bi mrak počeo padati, a ljudi se zasitili plaža i kupanja...

Kakve knjige ponajviše čine knjiški fond?

Svakakve, stvarno, sve kategorije... Od beletristike preko znanstvenih knjiga do praktičnih, stručnih, kake vam mogu pomoći u kućanstvu - kuharica, priručnika, pomagala... Od svega poma-lo. Uvijek je svatko mogao naći nešto za sebe, a kako su donacije s vremenom postale sve učestalije, našlo se, primjerice, i knjiga na stranim jezicima, itd. Ovdje sve funkcioniра po sistemu: tko voli knjigu, neka dođe! Nema tu nikakvih ograničenja ili

ne znam čega... Dapače, ako netko ne bi vratio knjigu, ja bih bila sretna kada bi ju htio zadržati! Ipak, po pravilima knjižnice knjiga se uvijek mora vratiti natrag.

Za kraj, koje bi bile vaše preporuke za čitanje otočanima i putnicima?

S literaturom vam je kao s kulinarstvom - spravili ste jelo prema krasnom receptu, i mislili ste da ćete time nekoga usrećiti, no međutim, njemu ili njoj se to jelo ne sviđa! Tako sam ja znala nekome preporučiti ovu ili onu knjigu, ali sam vidjela da nekako nemaju "filinga" za takvu literaturu. Netko voli ljubiće, netko krimiće, a netko političke sadržaje... Ubrzo shvatite kome što "leži", pa im u tim okvi-

05

rima preporučujete knjige, pogotovo kada dođu nove, i malo-pomalo ih širite... Na koncu, svatko bira ono što mu paše.

Nakon što sam ugasio diktafon, a gospođa Vanja se pohvalila da je upravo ona autrica slike koja me zadivila, razgovor je nastavljen u sve srdačnijem tonu i ugodnijoj atmosferi, tako što smo prolazili kroz bogatu galeriju digitalnih reprodukcija autoričinog nemalog slikarskog opusa na njenom kompjuteru... Izlažući rijetko, ali radeći neprekidno u različitim tehnikama, Vanja Kuljerić stvorila je originalno i osebujno djelo, nadahnuto potrebom za pri-povijedanjem koliko i najbolja literatura. Nije ni čudo što je takva likovna poezija nastala upravo na Silbi, jer svaki je otok, a posebno ovaj, zahvalno mjesto za nepre-stano pričanje priča, u kakvom god obliku dolazile.

Mitološki konjanik, slikarski diptih
na drvenoj podlozi

KAD ARBUNI ZAGRIZU

piše: **Danilo Šerbedžija**

ilustrirala: **Sara Šimunac**

Vukušić

Odlazak na ribe za mene od malih nogu predstavlja poseban događaj. Jedno od mojih najranijih sjećanja sa Silbe vezana je uz ribolov. Sjedim stisnut ispod pramca barke. Pada kiša, valovi, a moj otac i Pave voze polako barku prema luci. Vraćamo se s ribolova. Pun sić arbuna i drugih, meni tada nepoznatih riba. Takvih ribolova kasnije je bilo mnogo. Damir, Pave, Marija, Jakša i ponekad ja - kad bi me primili na brod. Sjećam se, jednom me Marija, najbolja ribarica među kiparicama usred ljeta povela na lignje. Ulovili smo 13 liganja u danu kad nitko ništa nije ulovio. Osjećao sam se jako važno. Imao sam 12 godina i bio sam ravnopravni partner na barci! Naravno, sve to su bili kraći ribolovni izleti. Oni "pravi" nisu bili za djecu. U pet ujutro bi Damir i Rade (to je ipak bio udarni tandem) kretali na ribe i vraćali se pjevajući, punih sićeva ribe te praznih boca. Ulov bi odmah završavao kod

Damira na gradelama gdje bi zadivljeno slušao priče o neulovljenim kapitalcima koji su eto baš danas odlučili odgristi udicu ili se pred brodom otrgnuti s nje i nestati u dubini. Odrastajući u takvom okruženju nije me nimalo iznenadila moja nedavno probuđena strast za

ribolovom. Vjerojatno zadnjih nekoliko godina pokušavam nadoknaditi godine kad je bilo važnije nakon izlaska dočekati zoru jedući vrući kruh i gledajući kako sunce izvire iz Velebita. Budući da je moja barka godinama zakopana u Marijinom dvořištu, moj ribolov ovisi o njenom bratu Jakši. Na moju sreću Jakša me često zove na ribe. Dan prije provjerimo prognozu za sutra, ujutro se nađemo kod mocire i provjerimo situaciju zadnji put i ako je sve po planu, krećemo prema poštama. Naravno pošte se ne otkrivaju. Smijem samo reći da je jedina nedoumica da li idemo na sigurno ili u avanturu. Ako idemo na sigurno znamo da ćemo se

vratiti s hrpom arbuna i da ćemo biti praćeni Marijinim komentarom kako smo te ribe trebali ostaviti da narastu. Alternativa je nesigurna, ali zna uroditи lijepim kapitalcima. Meni nije bitno pa odluku prepuštam Jakši.

Ono nezamjenjivo i dragocjeno je doživljaj ranog jutra na pučini. Oko tebe more, tišina, sunce izlazi iz Velebita, Jakša

priča o svojoj nogometnoj karijeri ili o stvarima koje ga nerviraju, a ja šutim, uživam i s najlonom preko prsta osjećam tu ribu dole i čekam trenutak da je dignem. Možda najbolje taj osjećaj opisuje događaj od prije tri godine. Kao i svaki put, sjedimo nas dvojica i

DICA ZA DICU

vadimo arbune, svjesni da nam je ostalo još malo vremena do poziva zabrinutih žena i povratka na otok (ipak su tu godine i zabrinutost je absolutno opravdana, ali tko će to u tom trenutku shvatiti) i u jednom trenu osjetim snažan ubod u vrat. Odmah mi kroz glavu prolazi jesam li možda alergičan na pčele... Ne znam je li bila pčela, osa, stršljen. Pomišljam na nedavno pročitan članak u kojemu je pisalo da se ako postoji alergija, mora reagirati u roku 20 minuta, inače je kasno. Razmišljam: do Silbe nam treba najmanje pola sata, dok dođem do doktora, kasno je. S druge strane, arbuni se bacaju ko ludi, izvadili smo i tri lastavice (kokota) i sad da bez veze dižem paniku i prekidam uspješan ulov... Ma nema smisla! Odlučio sam pričekati tih 20 minuta iz članka i ništa ne govoriti Jakši. Smočio sam šešir, prošao svježim morem po vratu i gledao oko sebe. More je bilo mirno. Pored nas je, po sredini kanala, prolazila neka crvena turistička polupodmornica (totalno bizarno), sunce je izašlo iza Velebita. Meni je kroz glavu prolazio: prelijep je ovo trenutak da se išta loše dogodi. Nakon 20 minuta sam shvatio da je velika crvena otekli na vratu jedina uspomena na ubod. Lovili smo još sat vremena, pričali o poznatim i nepoznatim ljudima, nogometu, susjedima i krenuli u dogovoreno vrijeme natrag.

ONO NEZAMJENJIVO I DRAGOCJENO JE DOŽIVLJAJ RANOG JUTRA NA PUČINI. OKO TEBE MORE, TIŠINA, SUNCE IZLAZI IZ VELEBITA, JAKŠA PRIČA O SVOJOJ NOGOMETNOJ KARIJERI ILI O STVARIMA KOJE GA NERVIRAJU, A JA ŠUTIM, UŽIVAM I S NAJLONOM PREKO PRSTA OSJEĆAM TU RIBU DOLJE I ČEKAM TRENUTAK DA JE DIGNEM

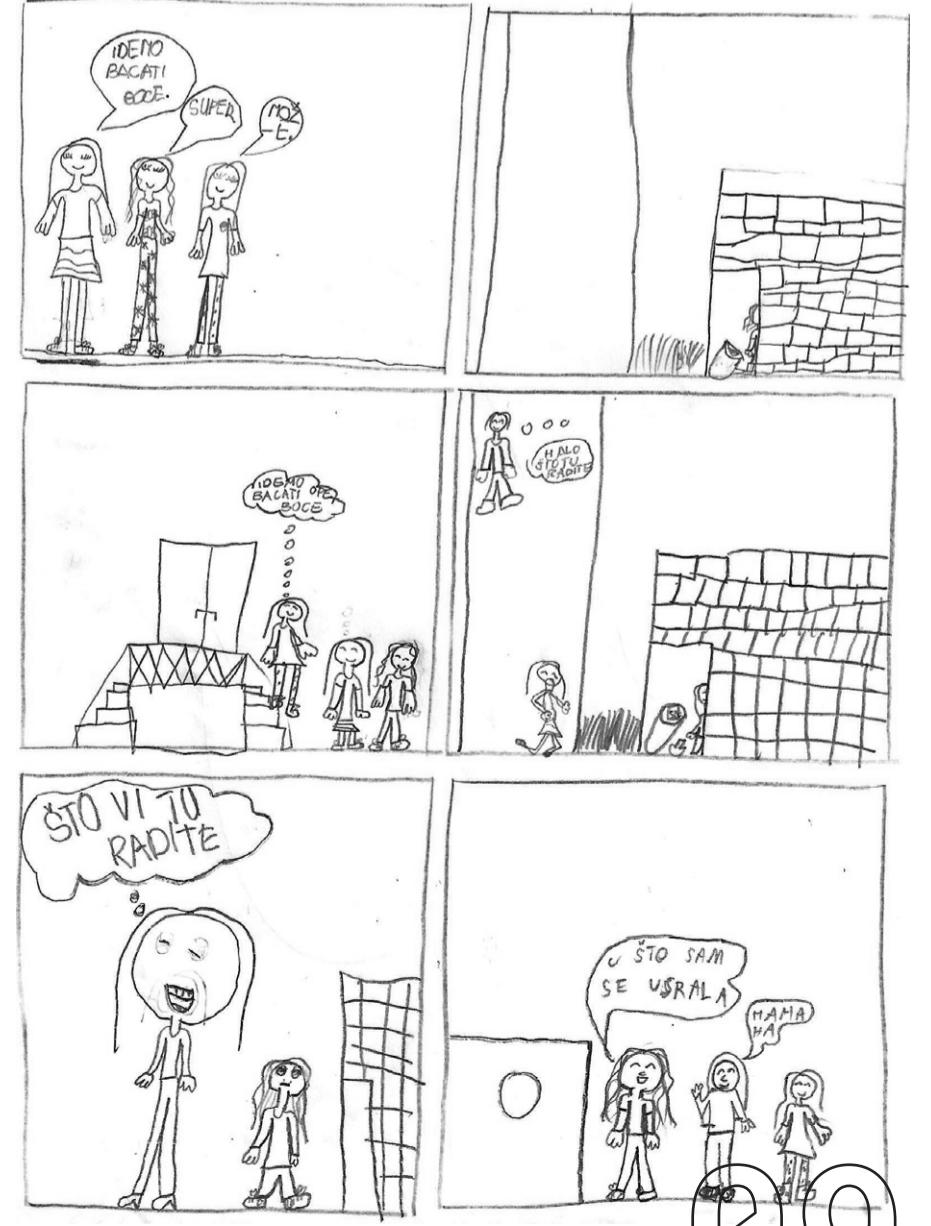

Bezbrazni Luka

Jednog dana Bezbrazni Luka je sav je opijkati banku uzeo je sav novac ali ga je sprječio Gospan haka. Gospan haka je lorio Bezbrazni Luka u svom bakomobilu. Luka je ulazio stavio je Bezbraznog Luka u bakazatvor tamo je snodilo toliko godina po bakici Bezbrazni Luka se usudio od snrade i zahvaljili su ga u hikografi. Bezbrazni Luka je postao bakozombi i bacio je bakicu na ljude. KRAJ!

Baba i 3 curice

ZIMI JE DUĆAN CENTAR MJESTA

razgovarala i fotografirala:
Antonela Marušić

"Mali dućan, otok sunčan, daj mi duvan, pet kolača, šest banana, jedno mliko...", pjevalo je splitski pop bend Studio Frendo u svom ljetnom hitu "Mali dućan" još prije 12 godina.

Svako malo dalmatinsko mjesto ima dućan poput onoga iz ove pjesme. Takav je i Sonic na Silbi koji radi cijele godine. Za sezone i izvan nje, ali i u uspavanim zimskim mjesecima kada je na otoku samo lokalno stanovništvo, Sonic je uvijek mjesto na kojem možete čuti najnovije vijesti i dok kupujete namirnice i ostale potrebne stvari, popričati s ostalim mještanim i prodavačima.

O iskustvu rada u malom otočkom dućanu i njegovoj važnosti za lokalnu zajednicu razgovarali smo s voditeljem silbenskog Sonica – Nikicom Mandičem.

Kako je raditi u te dvije brzine: u kasnu jesen i zimi polagano, a onda u proljeće i ljeto u tutta forza ritmu?

E, tu vas moram ispraviti: uvijek je užurbano, bez obzira što nije sezona. Zimi ima posla jer je i tada na otoku između 250 i 300 ljudi, a svi oni trebaju svakodnevne namirnice i razne sitnice.

**KAD NA OTOKU
IMATE SAMO DUĆAN I KAFIĆ KOJI
RADE CIJELU GODINU, TO SU DVA
BITNA OKUPLJA-LIŠTA OTOČANA.
NEKI LJUDI IDU
NA KAVU I PIĆE,
ALI VEĆINA STARIJIH LJUDI IDE
SAMO U SPIZU I
ONDA IH NEKAD
MORAM TJERATI
IZ REDOVA PRED
BLAGAJNOM JER
SE ZAČAKULAJU**

Što je najveći izazov vašeg posla izvan ljetne sezone?

Zimi nam je najveći izazov hoće li stići katamaran ili trajekt, da nam dopreme sve što trebamo. Puno je prekida veza za otok u to vrijeme. Kad brod ne dođe, ostanemo bez artikala koji su nam važni i koji se najviše prodaju: voće, povrće, mlječni proizvodi. Kad se zbog vremenskih nepogoda preskoči jedna isporuka ili čak tri, jer zna se dogoditi da tri dana

ne voze brodovi, ostanete bez svega toga. Ali u pravilu smo solidno opskrbljeni u te zimske dane.

Koliko uopće stižete pratiti potrebe kupaca i mještana. Naručujete li neke proizvode isključivo zato što ih neki od žitelja trebaju?

Pa ako su te želje realne, to učinimo. Jedan čovjek je neki dan tražio cement, to je, morate priznati,

malo nerealno. To ne možemo naručiti. Ali neke prehrabene articke i neke proizvode za kućanstvo možemo, nastojimo ljudima udovoljiti. Naš dućan je dosta specifičan, velike su oscilacije između potreba ljetnog i zimskog stanovništva. Ljeti je sastav stanovništva drugačiji, dolaze ljudi s drugačijim navikama. Evo, sad je bio Uskrs, rijetko tko će od naših otočana tražiti hren, ali se prodala ogromna količina zato što je u ovo doba kod

nas puno ljudi iz kontinentalnih krajeva koji vole i kupuju hren.

Na koji način ste organizirani kao kolektiv u dućanu? Pretpostavljam da je zimska postava najiskusnija, ali ljeti dobivate i pojačanja?

Zimska postava jest najiskusnija jer rade cijelu godinu. Ljeti imamo sezonske radnike i radnice koji se u pravilu vraćaju nekoliko godina za redom. Recimo, djelatnica iz Vukovara koja nam je radila prošle godine, dolazi ponovno ovog ljeta, takvi slučajevi nisu rijetkost i to naš mali kolektiv čini uigranijim.

Specifičnost malih mjesnih dućana je što se prodavači i kupci mahom jako dobro poznaju, ovakav dućan nije samo mjesto za trgovinu. Je li to slučaj i ovdje na Silbi?

Stalno zimsko stanovništvo ja osobno znam pojmenice, a i one koji često dolaze tijekom godine. U desetom mjesecu bit će tri godine da sam ovdje stalno. To je neka prisnija atmosfera i odnos koji smo izgradili. Kad na otoku imate samo dućan i kafić koji rade cijelu godinu, to su dva bitna okupljališta otočana. Neki ljudi idu na kavu i piće, ali većina starijih ljudi ide samo u spizu i onda ih nekad moram tjerati iz redova pred blagajnom jer se začakulaju. Cijelu zimu je dućan centar mjesta, jer drugih sadržaja zapravo nema, tu ljudi dolaze po informacije, savjet, malo razgovora. Kad čujete da zvono zvoni, tu najprije čujete kome je odzvonilo.

Vjerujem da na ovom mjestu i ne bi mogao raditi netko tko nije komunikativan.

Da, istina je. Radio sam u gradu i na otoku, i te dvije pozicije nisu usporedive. Kada sam radio na većem otoku Ugljanu, u mjestu koje ima mnogo veći broj stanovnika od Silbe, to je praktički bilo kao da radite u gradu. U ovom poslu bi ljudi trebali biti malo komunikativniji, pogotovo u malim mjestima. Lijepo je da vas kad uđete, trgovac ili trgovkinja po-

zdrave i s vama izmjene nekoliko riječi. Dosta otočana živi samo, pomalo su usamljeni, to su mala jednočlana ili dvočlana kućanstva, rijetko brojni obitelji. I ljudi navrate, popričamo, nekad se posvađamo, pa se vrate i pomirimo se, izgladimo nesporazume, sve je to normalno.

Što vam je najteže u poslu?
Vidjela sam da ste danas, nakon što je stigao trajekt, bili zabrinuti jer nije stigla pošiljka smrznutog assortimenta.

Da, najviše me zabrinu te pošiljke koje ne stignu. Obećate kupcima da će nešto doći jer ste to naručili, oni se nadaju, dolaze i pitaju, a vi im nemate što reći. To vas malo izbací iz takta. Ali kad ste kao ekipa uhodani, dobro je. U zadnje tri godine ekipa je skoro ista, naučili smo raditi jedni s drugima i dobro nam ide. Na pogled već znamo što tko treba napraviti, ne moramo ni razgovarati. Zna se kad srijedom i petkom dolazi roba, sve radi kao podmazano.

Što je najneobičnija stvar koju prodajete?

Hm, teško mi se sada sjetiti, zatekli ste me pitanjem. Ali definitivno imamo širi assortiman nego neke druge prodavaonice ovakvog tipa na kontinentu. Jedini smo koji držimo boje i lakovе, to je jedan mali segment koji je ovdje uvijek tražen. Iznenadi se čovjek kad vidi što sve držimo. Imamo čak i sprave za mjerjenje alkohola u vinu! Svašta se kod nas nađe, stvari koje nikada ne biste očekivali u malom dućanu. Zato svima kažem: "Pitajte što trebate, uvijek se može dogoditi da imamo ono što tražite".

ZAGREBAČ- KA ŠETNJA SILBOM

piše i fotografira:

Sanja Bachrach Krištofić

ilustrirala: **Maša Jurin**

Pita Nora: "Dolaziš li na Silbu ovaj Uskrs, radimo novi broj novina?" Mislim si: "Gdje sol na ranu dodaješ, ništa od Silbe za mene, za sada." "A da napišeš nešto iz Zagreba?", veli ona. Ja pristanem. I sada sjedim u Zagrebu, radim da se stignu rokovi, u pauzama pokušavam pisati, s mitslima na otok.

Zagrebačke misli o otoku ipak su nepoznate, smušene. Na Silbi nisam nikada proljetovala, zimovala, jesenovala. Doživjela sam depresiju zimom otvrdlog Šibenika ili Krka zalivenog jugom – ali ne i Silbe. Da li mi je zato tako posebno draga? Jer je dijete ljeta, odmora i topline? Taj

PROSTORNU UDALJENOST NA OTOKU TEK NE- KADA MJERIM UOBIČAJENOM MJEROM VREMENA: MINUTOM, SATOM – ČEŠĆE KORACIMA, KAMENJEM, BILJKAMA, STIJENA- MA, DRVEĆEM, VALAMA, NAZIVIMA ULIČICA ILI MJESTA.

"naš" mali otok nisam nikada cijelog prehodala, s utabanih mjesta nisam se baš udaljila. Nisam stoga ozbiljna i pouzdana pričalica, očevidka. Tek trotjedna ljetna prolaznica koja borači u kući dobrohotne prijateljice. Unatoč površnosti, usudim se predstaviti kao vjerna i iskrena obožavateljica, zagovaračica. Uz sva ljetovanja diljem Jadrana uvijek se odlučujem za Silbu, moj idealni otok. Otok kojem je najviše brdo, vrh naziva Varh, visoko ravno 83 metra. Dakle, nema baš mnogo strmina i penjanja. Otočka "ravnica" je idealan partner lijjenosti, jednostavnosti i opuštenosti, sporosti. Iz zraka gledano otkriva nam

se kao geomorfološka osmica; znak beskonačnoga u zatvorenom sustavu prostorne (vremenske?) petlje – stoga otok beskonačnih staza i plaža. Osmica položena uz obalu, sjever/jug, tako da se s kopnene strane otoka osjeti bura, a s naše, morske – jugo. Što je idealno praktično, jer uvijek možeš birati stranu (a da se ne zaratiš): za plivanje ili šetnju, vjetar ili zavjesi-

trinu. Pješački otok, (š)to, naravno, znači. I plivački. Još uvijek nema mnogo brodova, glisera, pa stoga niti ograničavajućih plutenih oznaka do kuda nam je plivanje ili bestežinski bezbrižno plutanje dozvoljeno.

Veličina Silbe po mjeri je čovjeka: ulice i trgovi imaju nazive, ali neslužbene. Po-

štanska adresa – do nedavno tek prezime osobe – sada je i broj kuće. Gdje stanuješ? Na Silbi, kod Iveković, kućni broj 1234. Za sve otočke službe prezime je i dalje dovoljna oznaka mjesta. Brojevi kuća nisu unificirani: sami domaćini, likovnjaci amateri, dizajniraju oznake. Vrsta i stilova: za izložbu. Od školjaka, keramičkih pločica, oblutaka ili grančica, čepova, puževih kućica; do onih oslikanih, narisanih na zidu ili vratima, kupljenih na nekom egzotičnom mjestu ili u gradu. Različitost po mjeri vlasnika kuće.

Prostornu udaljenost na otoku tek nekada mjerim uobičajenom mjerom vremena:

Pogled na pučinu s Pocukmarka

minutom, satom – češće koracima, kamenjem, biljkama, stijenama, drvećem, valama, nazivima uličica ili mjesta. Pozicijama oku poznatih priroza. Kantunima, zidićima. Vrijeme mjerim svjetlošću i tamom; zvucima i tišinom. Zalazak sunca, sjene na stijenama plaže, odsjaj punog mjeseca ili šutnja / cika cikada. Glasanje galebova koji dolaze s jutarnjim koćama. Piska dimnjaka popodnevног broda. Noćni zvuci valova koji grgolje u stijenama. Vrijeme i prostor ne mjerim mjerom (tuđih pa svojih) obaveza, već prihvatanja i proživljavanja znakova i ritma prirode.

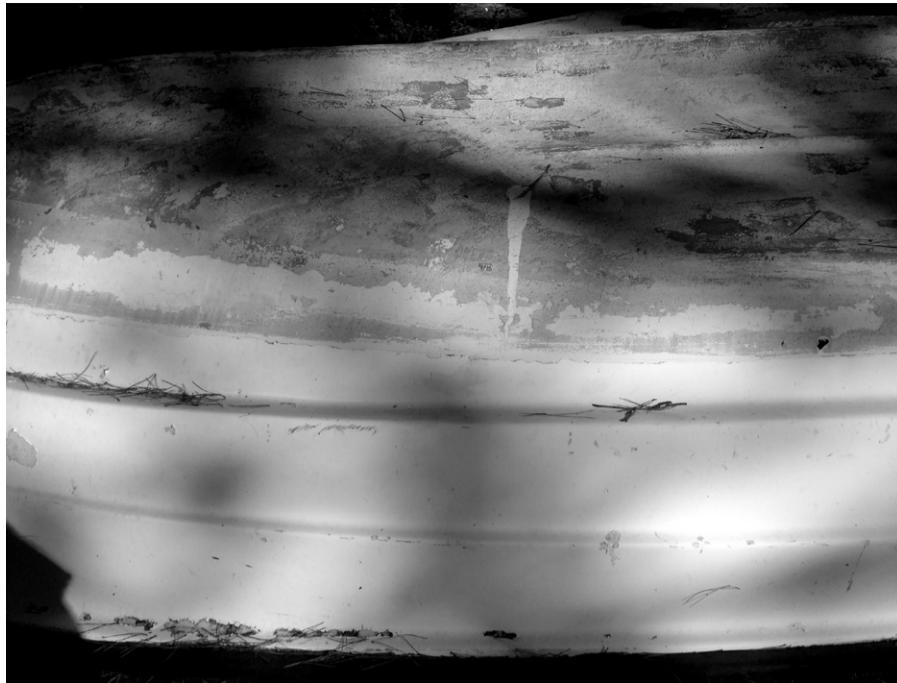
Krenimo tek jednom kružnom šetnjom koja počinje sa zapadne strane otoka (Podgomilom), prema Žaliću. Tu uz more, gdje nakon par kuća put prestaje, cestica je još uvijek zemljana. Mekoća, neravnost; način hoda po zemljanim putu nemjerljivo prirodni od onog asfaltom. Volim taj dio puta. Gledam pod noge, gledam oko sebe. S jedne strane tek po neka kuća, veliki vrtovi, malo ljudi. S druge: stijene i more. Pogled na Premudu, pa samo more, sve prema Italiji.

Uz morski dio rastu motar i visoki ružičasti divlji sljez, komorač; uz zidiće oleandri, ružmarin, kantarijan. Na zavoju, gdje se zemlja stapa s prvim asfaltom nase-

lile su se brojne obitelji agava i veličanstvene crnike (česmine). Drvo crnike može doživjeti i do 1000 godina, a plod, žir, je jestiv: 50% ugljikohidrata, nešto masti i celuloza. Može se kuhati ili peći, kao kesten, ili mljeti u brašno... Sada znam da sam na Carpusini. Na uglu s jednim putićem koji ide od mora, uzbrdo, prazno i obrazlo zemljiste s mnogo lovora. Sklepana drvena vratašca i ruzinavi kaić okrenut naopako – na istom mjestu već niz godina. Nastavljam do Tratice: s desne strane nekoliko kuća, između prazan teren; livada kojom često, noću prije pune sezone, prolaze ježevi. U susjednoj kući po nekad obitava pas: ljuti se i nemoćno laje na ježeve. Uz more od Tratice prema Žaliću više je šljunčanih plaža, manje bilja. Više ležaljki i izbljedjelih suncobrana koji čekaju svoje izgubljene vlasnike. S obje strane stane

NE MOŽEŠ NE PROĆI KRAJ ALA- VIJE – ONA JE DIO PRISTANI- ŠTA, DIO ŽALIĆA. MJESTA NA KOJE SVI KOJI DOLA- ZE, UPLOVE ILI ODLAZE. MJESTO SASTANKA I RA- STANKA

kreću tamarisi, biljke otporne na sol i vjetar. Od tuda i njegov drugi naziv – slani cedar. Sada, u proljeće grane su ružičaste pahulje, dok ljeti sićušni, ali brojni ljskavici listovi daju dojam stablaste paprati. Usred ljeta zelene grane pokazatelj su vlage u zraku. Prodi rukom po iglicama tamarisa: ako su mokre, mnogo je vlage u zraku. Rublje se neće osušiti, jastuke s terase treba navečer unijeti. Ako

Ruzinavi brod

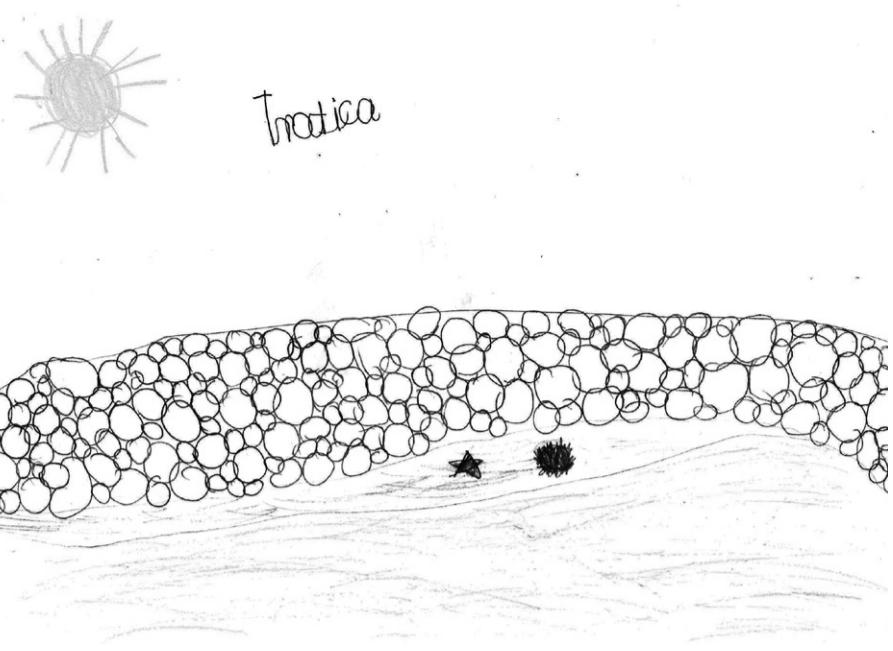
su suhe: nema vlage, uživančija – manje posla, ugodnije disanje. Šljunčane plaže me prate sve do Žalića i Alavije – kafića, restaurana, okupljališta, dječjeg igrališta, kupališta, koji je dijelom naslonjen na kapetansku kuću, a dijelom se proširio na gotovo do plaže, pod grane tamarisa. Ne možeš ne proći kraj Alavije – ona je dio pristaništa, dio Žalića. Mjesta na koje svi koji dolaze, uplove ili odlaze. Mjesto sastanka i rastanka. Pri kojem djeca veselo, ritualno, već dekadama, skaču u more prije dolaska ili nakon odlaska brodova. Nakon Žalića, uz staru fabriku riba, karakteristične arhitekture, koja kućama za odmor na tom mjestu obrasлом agavama i borovima daje posebnu čar. Nastavljamo do napuštenog odmarališta Apatin gdje se i danas održavaju satovi plesa, glume, glazbe li tek dječja okupljanja. Tu je i "stara" Marijina kuća u čijem vrtu raste nestvarno lijepa i velika bugenvilija usred razraslih ružmarina. Pred nama je već uvala Pocukmarak s ostacima starog pristaništa i kamenim sarkofazima. Da, zaštićenim sarkofazima koje možete vidjeti samo ako zaronite. Šuma i borovi nanose se nad stijene i more, dok pauci odmaraju u pažljivo isplet enim mrežama.

Povratak kući bit će kroz mjesto, skrećemo užbrdo uskim zemljanim puteljkom između kuća na kraju Pocukmarka pa ubrzo dolazimo do groblja i crkve sv. Marka. Groblje je okruženo čempresima, puno starih i novih sarkofaga i nadgrobnih spomenika, popu-

njeno prezimenima poznatih, slavnih obitelji.

Jednom sam u smiraj dana na stazi kraj groblja ugledala velikog bijelog zeca. Krajolik se crvenio u zalsku sunca. Zec je bio bijel kao snijeg. Mirno je sjedio. Sljedećeg trena ga više nije bilo. Osim moje riječi, nema dokaza; ali vjerujte, bilo je posebno, čarobno, nestvarno. Kao što je nestvaran bio moj prvi susret s mjesnom vjetrenjačom do koje ćete doći ako od groblja nastavite prema mjestu putem sv. Marka prolazeći uz male kapelice, postaje križnoga puta. Jedna velika mjesna šterna upravo je na toj cestici. Prije no što se dio vode na otok dovozio brodovima, svi su ovisili o svojim i skupnim šternama, kiši i kišnici. Ravno šećući dolazimo do dućana, male tržnice, boćališta, slastičarnica, restorana, dvije crkve... samog centra Silbe. No, ako ranije skrenemo prema moru, jedna od uličica između velikih i starih kuća s izvornim mocirama, agavama, oleandrima, tekomama (trubasti, narančasti jasmin) dovest će nas do livade usred koje stoji kula, koja je nekada bila mlin na vjetar.

Probila sam se do vjetrenjače kroz bodljikave kupine, visoku travu. Obnavlja se Toreta i kapetanska kuća Marinić, crkva Gospe od Karmela, ali ne ova vjetrenjača nekadašnjeg paruna Mihovila Supićića iz 1818. godine. Čitam da ima nekoliko Jadran-skih otoka na kojima se mlini novi obnavljaju, voljela bi da je tako i na Silbi. Ovaj

put nas vodi nazad do mora, rubno uz dio Apatinskog odmarališta koje, s unutrašnje strane broji više neiskorištenih manjih zgrada. S jedne strane Apatin, s druge bivša fabrika ribe. Vraćam se putem kojim sam došla, prolazeći kraj mačjeg klanca, Alavije, Tratice, Carpusine, prašnjavim puteljkom do kuće. Put je isti, no sve je uvijek drugačije. More, sjene, oblaci, ljudi. Jedna od mogućih šetnji Silbom, niti četrdeset minuta. Ona noćna, ljetna, bila bi jednak zanimljiva. Jer Silba je niska i noću se vidi veliki dio našega neba: prvo se u sumrak naziru najsjajnije zvijezde, a nakon što se potpuno smrači – ugledamo sjajni trag galaktike, Kumove slame, Mliječne staze. Ona se poput sjajnog praha posutog nebom proteže iz pravca sjevera prolazeći nad istočnim horizontom, prema jugu, gdje se gubi iza linije obzora. Jugozapadno od zenita blista Arktur, Istočno od zenita Vega, sjeveroistočno Altair. Ove tri sjajne zvijezde tvore "ljetni trokut" po kojem se lakše snalazimo tijekom ljetnih mjeseci.

Listam fotografije s prijašnjih ljetovanja, čitam on-line članke. Blizak mi je onaj Momčila Popadića-Popa (1947.-1990.) iz 1988., napisan za Slobodnu Dalmaciju: "Predstava se igra ispred Mjesnog ureda na trgu... Kompozitor Bjelinski sjedi u prvom redu i uživa... Kao u gotovo svakom malom mjestu do sada tužni pazarić s nešto malo gritavog voća". Srce mi tu odmah poskoči od miline! Rečenice koje opisuju otočke prizore koji su me dočekali devedesetih godina,

kada sam tu prvi puta došla – a vrijede dijelom i danas. Na sreću, kaže samotnjačko ja koje ne želi da ovaj otok postane "veliki". Ako dođete na Silbu, ne obećavam da ćete vidjeti bijelog zeca iz jedne moje otočke šetnje. Nadite, vidite, izmislite svoju čaroliju. I čuvajte tu čaroliju. Kao i Silbu samu.

Ulag u silbensko groblje

SILBENSKI GLOSA -RIJ

piše: **Tanja Telesmanić**
ilustracija: detalj karte Dalmacije
iz 1800. godine

Dragi čitatelji,

u prvom broju Crtica s otoka naučili smo 10 riječi silbenskog dijalekta: burica, lumbrela, slivica, slavuja, indiric, armerun, alavija, lačan, impoštati, bušnuti.

Hm... naučili? Sjećate li se značenja tih riječi?

Tko zna značenje 10 ili 9 riječi - odličan, 8 ili 7 - vrlo dobar, 6 ili 5 - dobar. Dovoljnih i nedovoljnih sigurno nema.

Idemo korak dalje. Želimo vas naučiti pet rečenica silbenskog dijalekta. Potrebno vam je pomagalo - mašta. Zamislite 5 različitih situacija.

1. situacija

ulazite u dućan (butigu). Pozdravljate: "Zdravi bili!" Stari silbenki pozdrav zasigurno će uljepšati dan prodavačici.

2. situacija

kući se smijete vratiti bez 2 kg krumpira, 1 kg rajčica, kutije šibica i cigareta. Zato pitate: "Molin vas dva kila kumpirov, jedno kilo pomidorov, škatulu fulmina i španjuleti."

3. situacija

uspješno ste obavili kupovinu, uskačete u kupaći, ručnik preko ramena i žurno na Traticu. Jooj, ali je li more hladno? Pitate: "Skužajte, je li more jacano?" Pitanje ste uputili prezgodnoj plavuši koja se sunča na Tratici.

4. situacija

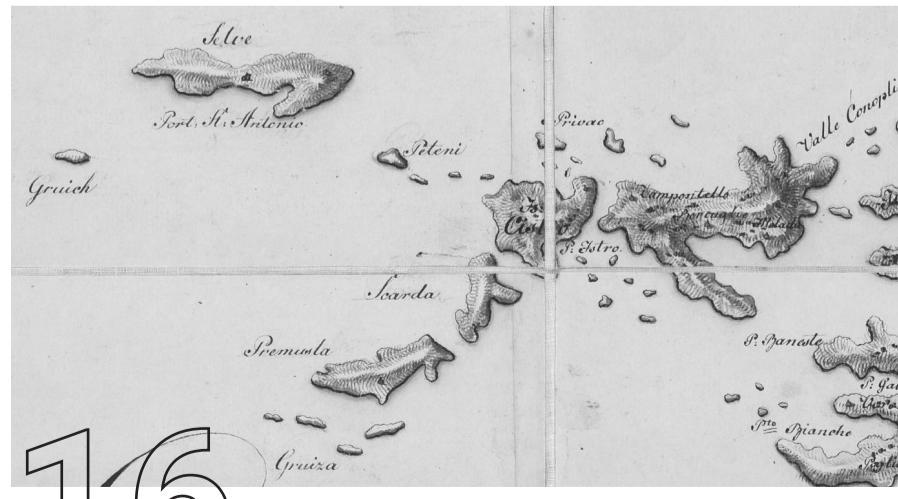
More je jacano, zato mijenjate plan. I dalje pokušavate uspostaviti kontakt s prekrasnou plavušom. Odlučili ste pozvati ju na večeru, šetnju ili u Alaviju na piće: "Šinjorina, biste li večeras sa mnov na vičeru ili more biti prošećati se. Ako ne, moremo čagod popiti u Alaviji?"

5. situacija

za koju ste sami krivi: naravno, odabrala je najskuplju varijantu - večeru. I naravno, želi jesti ribu. Zato naručujete: "Konobaru, donesite nam brudit s pulenton i dva žmula čarnoga vina - domaćega. Molin vas."

E dobro, nakon večere još uvijek možete u šetnju i na piće u Alaviju. A možda vam se posreći, pa na kraju večeri plavušu bušnete (sjećate se iz prvog broja: bušivati = ljubiti). Nadamo se da će vam dobro poznavanje silbenskog dijalekta itekako pomoći u ostvarenju krajnjeg cilja.

Sretno!

SLIKOVNE PORUKE S DOBRE VOĐE

piše: **Boris Greiner**
fotografije: **Marijan Blažina**

Uz izložbu fotografija Dobra voda Marijana Blažine u zgradi MO Silba, 8.-27. 8. 2018.

Svojedobno je Boris Cvjetanović u Galeriji Nova predstavio seriju fotografija pod imenom "Što je prethodilo Crvenom Peristilu". Na njima su uglavnom Slaven Sumić i Pavle Dulčić (koji su ih uostalom sami i snimili) početkom šezdesetih u njihovim nomadskim lutanjima Zapadnom Evropom. Za razliku od njih, serija Blažininih fotografija "Dobra voda" predstavlja tek jednu uvalu na Silbi - "plaža je karipskog tipa, s prekrasnim bijelim pijescem u moru tirkizne boje, na obali lete komarci i trčegole djevojke, kamp je bio naturistički" (Goran Lisica Fox), gdje su, osim djevojaka, dolazili dugokosi nomadi iz Jugoslavije i Europe. No, s obzirom na ulogu što ju je domaći dio ekipe, nekoliko godina poslije, imao u razvoju umjetničke scene, serija bi se mogla nazvati "Što je prethodilo Azri, Laibachu, NSK-u, riječkoj novovalnoj sceni, ljubljanskom alternativnom teatru i tako dalje".

Svojevrsnu izvidnicu dotične ekipe predstavljali su Zoran Laginja i Goran Nemarnik Gus, kad su nakon stopiranja Europom usred ljeta sedamdeset treće krenuli brodom na Silbu, ne znajući ništa pobliže, osim da ime lijepo zvuči. Treba spomenuti kako je Silba već i prije osvojila titulu umjetničkog otoka (Bjelinski, Kuljerić i Ujević-Galetović tek su neki od njenih slavnih ljetnih stanovnika). Izviđači su već na brodu shvatili da im je

sjekira pala u med - živopisni mladi ljudi s ruksacima i brojnim instrumentima očito su znali kuda idu. Ali, po iskrcavaju na otok trebalo ih je, pod udarom zvizdana, slijediti nekih četrdesetak minuta. Konačno, dolazak na cilj, u idiličnu oazu s velikim borovima i jednom starom kućom, gdje su se, usput budi rečeno, mogli čuti samo strani jezici. Njihova priča o Silbi, gdje se ljetuje kao na otocima u Grčkoj, do sljedećeg se ljeta proširila po Rijeci, Ljubljani i Zagrebu. I krenulo je okupljanje. "Bilo je dosta likovnjaka, a našao se i Goran Lisica Fox, uvijek među prvima u poticanju događaja. Stalno se sviralo, na plaži, u hladu i navečer u kući. Marijan Blažina odigrao je bitnu ulogu u povezivanju nizozemskih i naših muzičara, tog je ljeta stigao Jani Novak, a sljedećeg Tomaž Pengov i Branimir Štulić. Zatim stiže Vito Taufer, a nešto kasnije i Dean Knez i Roman Uranjek." (Zoran Laginja)

"Ljudi iz naše scene koji su dolazili u kamp gotovo su svi bili umjetnici ili glazbenici. Sve se vrtjelo oko svirke, iz svakog je grma dpirala glazba: violine, violončela,

saksofoni, trube, i naravno, najviše gitara. Branimir Štulić je, kao trubadurski tip, znao šest, sedam sati svirati i pjevati bez prestanka. Zvali smo ga Brane, nekoliko je sezona bio maskota kampa, za nas nikad nije postao Đoni. Tu je bio i Jerko Novak, majstor klasične gitare. Brane i Jerko često su svirali zajedno ili pak s Daliborom i Zoranom Luginjom, Marijanom Blažinom iz Rijeke i Igom Leonardijem iz Ljubljane, u raznim kombinacijama. Tih se pet, šest gitarista i pjevača neformalno prozvalo Dobra voda." (Goran Lisica Fox) "Tu je bio i Holandanin Don Willard, vlasnik

studija u Amsterdamu, koji je sa sobom donio turski saz i na njemu složio kompoziciju Dobra voda, koju smo godinama svirali u raznim kombinacijama." (Marijan Blažina)

Umjetnički otok, dakle, dobio je alternativnu scenu, no prije nego što se stigla probiti u prvi plan, krajem sedamdesetih kamp bez nadzora postaje razlogom zabrane kampiranja na otoku i scena se seli u sličnu uvalu Martinščica na Cresu. A nekoliko godina poslije, nakon preinake prirodnog okruženja u asfaltirano i betonirano područje pogodnije masovnom turizmu, scena se uglavnom raspada. Njeni se komadi ipak krajem osamdesetih ponovo okupljuju na Silbi, gdje, dijelom u kampu, a dijelom po cijelom otoku, ostaju do

danasa. Baš kao i mnogi drugi umjetnički i civilni turisti (nikad u prevelikom broju jer, srećom, otok osim što nema prometa, nema ni hotela), koji, očito neinficirani uobičajenom ponudom, prepoznaju i cijene ideju Silbe kao jedne od rijetkih oaza, odnosno imidža što ga je dobrom dijelom oblikovalo društvo na Dobroj vodi. Također, možda je moguće za-

ključiti kako je upravo to nasljeđe bilo svojevrstan putokaz inicijativi udruge Mavena, kao i umjetničke organizacije SEA (Silba Environment Art), predvođenih Natashom Kadin, koje posljednjih nekoliko godina opću

silbansku scenu upotpunjaju intenzivnim suvremenim umjetničkim programom, u čijoj se produkciji i ostvarila ova izložba.

Fotografije Marijana Blažine Blaža predstavljaju razdoblje druge polovice sedamdesetih, na kojima je tek uz pomoć protagonista / tumača dugokosim, golim i preplanulim likovima moguće ustanoviti identitet. No, Blažina nije samo vrstan gitarist, nego i školovani slikar, pa je osim onih dokumentarističkih, fotografijama moguće pridružiti i vizualne atribute. To se ponajviše odnosi na kompoziciju kadra, ili preciznije, na jedinstvo što ga ustavlja sa sadržajem izvodeći precizan portret cjelokupnog konteksta, pri-

čemu su ljudi u službi tog portreta jednakost zastupljeni kao i okolnosti u kojima se nalaze. Dapače, okolnosti i ljudi proizveli su neobičnu simbiozu, gotovo kao arhetip postojanja, što je po svoj prilici i bilo uključeno u manifest koji, dakako, nitko nikad nije napisao. Uostalom, kome da ga se i uputi kad su svi članovi tog pokreta već u njegovu aktivnu provođenju, a regrutacija novih se i provodi na licu mesta. I, kako doznajemo iz riječi prvoboraca, jedan od kamena temeljaca tog pokreta bijaše neprestana aktivnost, što nas vraća na Borisa Cvjetanovića, ideologa dokolice, koji kaže kako dokolicu brkaju s lijenošću i da to nema nikakve veze, zato što je u dokolici moguće biti vrlo aktivan, pitanje je slobodne odluke.

Anticipirajući njegovu ideologiju (koju je lani i javno obznanio transparentom na kojem piše "Dokolica Now"), fotografije kao da uprizoruju svojevrstu rajsку situaciju u kojoj se uglavnom nešto radi. Najčešće svira, ali i sklada, kao što vidimo da to čini nizozemski violinist Amor, "nabildani vođa grupe s velikim žičanim, pomalo domorodačkim instrumentom". Štoviše, ti su edenski prizori i konceptualno potkrijepljeni performativnom karikaturom arhetipskog predloška: fotografija prikazuje nagu ženu i muškarca u kontralajtu ispred gotovo prazne morske nebeske pozadine, koji koreografirom figurom ostvaruju jedinstvo. Već je tu i plod tog jedinstva, dječak od desetak godina, što se u sličnoj poziciji nalazi

zdesna ocu. Dokumentirana je i činjenica čestog odlaska u selo (kako Silbani od milja nazivaju skupinu kuća što je poput hobotnice polegla po sredini otoka), no i tamo se nešto radi: mlada Indijanka prodaje ručno izrađeni nakit, ishod događaja prate bljedoliki sjevernjaci, a situaciju nadgleda već spominjani izvidnik / gitarist, inače profesor filozofije i sanskrta, ovaj put u ulozi krijumčara s dalekih, istočnih mora.

Izostaju panoramski snimci kojima bi se uvala predstavila u punom sjaju, primjerice s vrha jarbola usidrenog jedrenjaka, stoga i ne možemo vidjeti to što su svi oni neprestance gledali, nego uglavnom gledamo te koji su to vidjeli. Iz toga proizlazi kako su fotografije zapravo dokazni materijal naslovnog foldera, ali ne pejzažna, nego sadržajna karaktera. Ako krenemo od teze kako priroda bez ljudi zapravo i ne postoji jer je nitko ne može vidjeti, ovaj put možemo zaključiti kako je ova priroda imala sreće, zato što su je vidjeli i prepoznali upravo oni koji su je najbolje mogli i razumjeti. Pa je ta Dobra voda, osim onih elementarnih, odnosno prirodnih, ili, recimo to tako, onih serviranih bodova, upisala i konzumirane bodove, zato što fotografije dokazuju realiziranu simbiozu, možda u globalnim razmjerima i ne toliko rijetku, no u svakom od uprizorenja iznimno dragocjenu. Upisavši se, osim u udžbenik zemljopisa i povijesti, istodobno i u onaj prirode i društva, kao mjesto gdje je tada trebalo biti.

BITKA U OLIPSKOM KANALU

piše: Michael Ellenbogen
fotografije: obiteljska arhiva

Svaki građanin, koji prvi put posjeti Silbu, treba malo vremena da zakoči svoj ritam života i prilagodi se miru i jednostavnom životu. Nije to za svakoga lako. Jer onaj koji posjeti ovaj otok misli da mu nova okolina ništa ne nudi i da će mu biti brzo dosadno. Zato prva odluka mora biti što brže upoznati vesele ljude koji poznaju okolinu i običaje. Tako je bilo i kada je Lukas iz Beča doputovao na Silbu i odmah našao društvo s dobrim i neobičnim planovima.

GUGO JE ODJU- RIO SVOJOM BARKOM, A DRUGA BARKA S LUKASOM I NJEGOVIM PRI- JATELJIMA IZ BEČA SPORO JE PUZALA PO MORU I DUGO JOJ JE TREBALO DA PROĐE KROZ OLIPSKI KANAL GDJE JE GUGO VEĆ ČEKAO

"Danas moramo raditi nešto potpuno novo, nešto malo otkačeno." "Mogli bi čamcima posjetiti susjedni otok Olib", predložio je jedan visoki dečko, nogometničar, podrijetlom iz Zagreba, kojega su svali Gugo. Već puno godina dolazi na Silbu jer su njegova nona

i djed bili vlasnici jedne male, ali vrlo lijepе kuće na Silbi. On je imao plastičnu barku Kvarnerplastike koja je bila skoro pet metara duga i mogla je primiti oko sedam ljudi. Za sve one koji ne žive na moru vožnja čamcem je stvarno nezabranjivo. Tako je i Lukas hrabro sjeo u bijelu Rasu i čekao na nešto posebno. Njegov prijatelj, koji preko godine također živi u Beču, pozvao ga je da ga posjeti na Silbi i da uživa u čarima ovog prekrasnog otoka. Mama Lukasovog prijatelja je Zagrepčanka i već

puno godina dolazi na Silbu, kao i drugi članovi njihove familije. Jedna obična vožnja čamcem ne bi bila nešto posebno, da on i Gugo ovog puta nisu nešto smislili.

Čamac oca Lukasovog prijatelja je imao jedan Tomos 4 vanbrodski motor, koji je nažalost bio u kvaru, ali Gugo je pomogao i posudio Lukasovom prijatelju poseban motor. Bio je to stari British Seagull koji je bio težak i gutao puno goriva. Ovo crno čudo dimilo je kao parobrod i radilo toliku buku da je svaki Tomos pokraj

njega bio tih kao neka šivača mašina.

Novo društvo odlučilo je posjetiti susjedni otok na istočnoj strani Silbe, koji nosi ponosno ime Olib. Ali za put prema tamo potrebni su veliki čamci koji mogu voziti malo dulje. Tako je isplovio konvoj s dva bijela čamca od Žalića u zapadnoj luci

Silbe. Gugo je odjurio svojom barkom, jer mu je njegov Tomos, kojega je malo tehnički obradio i tako ga ojačao, služio vrlo dobro. Druga barka s Lukasom i njegovim prijateljima iz Beča sporo je puzala po moru i dugo joj je trebalo da prođe kroz Olipski kanal gdje je Gugo već čekao. Ali British Seagull bio je jako žedan i trebalo je u njega dva puta naliti gorivo, jer je njegov rezervoar mogao primiti samo dvije litre mješavine. Vožnja je nalikovala onoj na starom parobrodu: spora, bučna i uz puno dima. Konač-

no, nakon skoro sat i pol, čamac s austrijskom posadom stigao je na mjesto dogovora. Ali Gugona posada je smislila nešto s čime drugi nisu računali. Vozili su krugove oko sporog čamca i jedan veliki i jaki dečko i Zagreba, koji se zvao Zaba, imao je funkciju živoga topa: on je svom snagom špricao vodu u smjeru neprijateljskog čamca. Svi su vriskali i branili se, ali nitko od posade nije bio u stanju tako jako špricati vodu kao Zaba. Tako se nakupila voda u čamcu i jedan dio posade se trudio kanticama izbacivati vodu. Ali "Top Zaba" sa svojim je perajama stalno grabio novu morsku vodu. Na koncu je British Seagull prestao raditi jer se smočio i tako je Gugona posada pobijedila u "Bitci u Olipskom kanalu".

bili spremni za novu igru u kojoj su ubrzo i pobijedili. Gugo se nasmijao i pozvao sve na srdele i lokarde koje je ispekao na roštilju. I tako je društvo prijatelja odmaralo i uživalo uz fino jelo i crno vino u hladu šumice. Popodne su opet odrigrali jednu rundu picigina. Bilo je već oko pet, možda pola šest predvečer, kada su krenuli s Oliba i nakon dugog putovanja i ovaj put bez morske bitke, stigli opet na Žalić. Već se polagano spuštao mrak, ali društvo nije bilo nimalo umorno. Čekao ih je noćni život jer je DJ Gugo izabrao najbolje pjesme!

GUGOVA POSADA SMISLILA JE NE- ŠTO S ČIME DRUGI NISU RAČUNALI. VOZILI SU KRUGO- VE OKO SPOROG ČAMCA, A ZABA, JE IMAO FUNKCI- JU ŽIVOGA TOPA: SVOM SNAGOM JE ŠPRICAO VODU U SMJERU NEPRIJA- TELJSKOG ČAMCA

Bespomoćni Lukas i ostali mokri pirati bacili su konop drugom čamcu da gubitnike odšlepaju prema jednoj prekrasnoj pješčanoj uvali na Olibu. Pobjednici su pozvali mokru posadu sporog čamca na picigin. Gugo i njegova posada mislili su da će i u ovome pobijediti. Ali "kovаницa se okrenula" jer su se Lukas i njegovi prijatelji uz morskou vodu osvježili i

ŠIBICE – OMILJENA SILBENSKA LJETNA IGRA

piše: Kai Matulina

Djetinjstvo i odrastanje na Silbi bilo je posebno samo po sebi. Oduvijek sam bila izrazito ponosna na to otkuda potječem i u kakvoj ljetopoti sam odrasla. Ljeta su ipak najposebnija svugdje, a pogotovo u našem malom komadiću raja. Sunce, more, ljudi, priroda...

Nekolicinu djece sa Silbe, iz Zagreba, Slovenije i drugih dijelova svijeta povezivala je jedna nadasve neobična silbenska igra zvana šibice.

NEKOLICINU DJECE SA SILBE, IZ ZAGREBA, SLOVENIJE I DRUGIH DIJELOVA SVIJETA POVEZIVALA JE JEDNA NADASVE NEOBIČNA SILBENSKA IGRA ZVANA ŠIBICE...

Sada, kada smo mi tzv. "šibicari" odrasli više se ne možemo ni sjetiti tko nas je uopće naučio toj igri, toliko smo mali bili kada je krenula naša zaluđenost šibicama. Jedni kažu da su se oduvijek igrale na Silbi, drugi tvrde da za igru nisu nikad prije čuli, dok treći govore da se igra i na ostalim otocima. Bilo kako bilo, mi smo ju igrali satima, tijekom cijelog

ljeta od jutra, kad bi se probudili i okupili na najboljem terenu za šibice – našoj rivi Žalić – do zalaska sunca, kad šibicu više ne bismo mogli ni vidjeti. Dobro, ručak nismo preskakali jer smo od puštoga skakanja, ronjenja i pe-

njanja natrag na riva bili strašno gladni, ponekad čak i toliko da bi morali napraviti još jednu pauzu za popodnevnu marendu.

Penjanje, ronjenje, skakanje? Silbenski triatlon? Ne! Igra je jako jednostavna makar ima varijacija na temu. Igraju dva tima sa po troje ljudi. Prvo se igra "par-ne-par" da vidimo tko će prvi "mutiti". Mutiti znači da jedan od igrača sa šibicom skače u more s rive, gdje je prosječna dubina oko sedam metara, te šibicu ostavlja na dnu, negdje na sredini (koliko već može zaroniti) ili pak na površini gdje najčešće još rukama i nogama "muti more", kako bi bilo što teže pronaći šibicu. Ostalih pet igrača stoje na rivi i čekaju da igrač koji muti dotakne metalne stepenice ili "takne škale" i tek onda imaju pravo skočiti u more u potrazi za šibicom.

Ako netko skoči prije oduzima mu se bod. Šibica se traži pogledom s rive ili se skače u more i traži se u podmorju, gdje nerijetko dolazi do opakih okršaja, jer pod morem je dozvoljeno sve! Na površini vrijede drukčija pravila. Nema potezanja, potapanja, špricanja u oči, povlačenja... Tim čiji je igrač pronašao i uhvatio šibicu osvaja bod te jedan od njih troje nastavlja igru tako što ponovno muti more sa šibicom. Tako se igra dok jedan od timova ne skupi sedam bodova!

Kako se na Silbi preko ljeta održava podosta turnira u različitim sportovima, par šibicara je došlo na ideju da i mi organiziramo turnir u šibicama. I tako smo, evo, došli već do osmog turnira u šibicama, pa vas ovim putem pozivamo da nam se i ovog ljeta pridružite u feštici i rekreaciji na Žaliću!

ZAJEDNIČ- KE AKCIJE ČIŠĆENJA VANKA MISTA

piše: Jurica Motušić

fotografije: Društvo za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Silbe

Društvo za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Silbe i ovog proljeća nastavlja s tradicijom akcija čišćenja i krčenja zarašlih i teško prohodnih puteva našeg otoka. Ovoproljetna akcija održala se u subotu, 27.4.2019. Plan akcije bio je zgotoviti put od uvale Pernastica preko Otrinja i Vele Smardeće pa do Varha. Na putu je bilo novoizniklog niskog raslinja, a dio je bio zatrpan suhim odbačenim granama crnike koje su onemogućavale prolaz javnim putem. Akcijom se cijela trasa dovela u stanje za ugodnu šetnju prirodom, bez probijanja kroz bodljikavo smričje. Iako, i to ima svojih čari.

Trenutno stanje dijela puta od Otrinja do Vele Smardeće: 2012. godine, desetljećima neprohodan, ovaj je put ponovo probijen u organizaciji Mjesnog odbora te uz sudjelovanje Društva. Krčilo se

iz oba smjera. U veljači od Varha do uvale Vela Smardeća, a već nekoliko tjedana kasnije iz smjera uvale Pernastica. Put je tada detaljno očišćen "od mocire do mocire". A vrijeme ide... Tik-tak, tik-tak.

Godine 2016., Društvo je organiziralo čišćenje lokve u uvali Vela Smardeća. Ovu akciju podržao je i Grad Zadar. Do 2017. priroda je učinila svoje i put više nije bio onako "banda-banda" komodno prohodan pa smo krenuli u akciju održavanja – Akciju Otrnj 2017! Dio puta tada nismo stigli dovršiti i to smo novom akcijom ispravili.

U razdoblju od 2012. do 2017. čistio se i put od groblja uz Grašovu mociru pa prema Portu Sv. Ante. U jednoj od akcija sudjeluje i udružina Dragodid te nam pomaže u saniraju urušenih dijelova mocira.

Udruga Društvo za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Silbe s aktivnim radom započela je davne 1978.

osnivanjem Inicijativnog odbora u Zagrebu. Osnovana je kao reakcija na rastuće potrebe otoka Silbe za kvalitetnim usmjeravanjem, uočavanjem i rješavanjem problematike zaštite okoliša, a potom je svoje ciljeve proširila stavljajući prioritet i na očuvanje kulturne baštine.

ZELENA ZNANOST ZA ZAJE- DNICU

piše: Matija Drakulić

Skupina smo hrvatskih i stranih stručnjaka i entuzijasta iz različitih područja rada, od društvenih i prirodnih znanosti do skipera i ronioca, zaljubljenika u more i prirodu, a pogotovo otok Silbu. Dijelimo zajednički cilj i zadatak, a to je doprinijeti očuvanju bioraznolikosti morskog ekosustava te promicati održivi razvoj Silbe. Zalažemo se za to da otok Silba postane prvi otok na Jadranu koji će proći transformaciju kroz razne segmente kako bi postao što više samoodrživ te služio kao istraživačko-edukacijski centar u kojem bi se provodila biološka i ekološka istraživanja, edukacije za lokalno stanovništvo, hrvatske i strane studente i turiste.

Podmorje Silbe dio je "Natura 2000" ekološke mreže te lokalitet u pripremi za proglašenje značajnim krajobrazom. Ono je područje od iznimne biološke važnosti i atraktivna turistička destinacija. Status očuvanosti kopna i podmorja treba održati i poboljšati tako da ostane "zelena" oaza što danas još uvijek jest, međutim povećani pritisak ljudskog djelovanja nosi mnoge prijetnje očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti: intenzivan turizam, nezakonitu izgradnju, onečišćenje itd. Stvara se problem lokalnom stanovništvu i ribarstvu, kopnenim i morskim staništima i organizmima te ljudima koji preživljavaju od njihovog korištenja.

Dugogodišnjim istraživačkim i edukacijskim iskustvom po-

**U SREDINAMA PO-
PUT SILBE, MORE
JE OSNOVA ŽIVOTA,
STOGA JE ODGO-
VORAN "SUŽIVOT"
ČOVJEKA I MORA
EKSTREMNO PO-
TREBAN. KAKO
BI TA "SURADNJA"
BILA DUGA, KVALI-
TETNA I ODRŽIVA,
POTREBNO JE ZBLI-
ŽAVANJE ČOVJEKA
S MOREM, ALI NA
RAZINI UVAŽAVA-
NJA DA JE MORSKI
OKOLIŠ I MORE,
KAO KLJUČAN DIO
SVAKODNEVICE,
POTREBNO POZNA-
VATI, ZAŠTITITI,
ČUVATI I ODRŽIVO
KORISTITI**

učeni smo da je najvažniji dio utvrđivanje problema i suradnja s lokalnom zajednicom na njihovom rješavanju. U sredinama poput Silbe, more je osnova života, stoga je odgovoran "suživot" čovjeka i mora ekstremno potreban. Kako bi ta "suradnja" bila duga, kvalitetna i održiva potrebno je zbijavanje čovjeka s morem, ali na razini uvažavanja da je morski okoliš i more, kao ključan dio svakodnevice, potrebno poznavati, zaštititi, čuvati i održivo koristiti. Kako bi se procijenio stvarni utjecaj, potrebno je sustavno multidisciplinarno istraživanje. U tu svrhu pokrenuli smo uspostavu istraživačko-edukativnog centra na Silbi.

Takov centar otvara nam vrata za nastavak napora koje ulažemo posljednjih nekoliko godina prilikom čega smo radili inventarizaciju morskih vrsta oko Grebena, monitoring naplavnog otpada u uvalama Silbe te istraživanja mikroplastike i stanja zajednica riba. Ove godine istraživanje ćemo proširiti na morske ježince i trpove te vrijedno stanište kojim silbensko podmorje obiluje – naselja morske trave posidonije (*Posidonia oceanica*, morski porost, vog) gdje često obitava i plemenita periska, kojoj nažalost prijeti izumiranje. Silba iz godine u godinu bilježi sve učestalije pojave velikih količina naplavnog otpada na svojim plažama, a uzrok tome je otvorenost mnogih plaža snažnim južnim i sjeveroistočnim vjetrovima (jugo i bura). Stoga, uz akcije čišćenje plaža u barem osam uvala, radi se sustavni monitoring naplavnog otpada prema DeFishGear protokolu koji se koristi diljem Europe. Uz čišćenje plaža ćistit ćemo i podmorje Silbe na

najmanje tri lokacije.

Najznačajniji projekt koji ćemo provoditi na Silbi je organizacija svjetske istraživačke ekspedicije za studente inozemnih sveučilišta i srednjih škola u suradnji s organizacijom Operation Wallacea (GB). OW organizira i provodi istraživačke ekspedicije u svrhu očuvanja bioraznolikosti i upravljanja zaštitom prirode na petnaest atraktivnih lokacija širom svijeta. Više od 20 godina istraživanju se pridružuju srednjoškolci i studenti iz cijelog svijeta, a na (Opwall) međunarodnom istraživačkom kampu na Silbi pridružit će nam 20-ak istraživača i oko 200 studenata koji kroz dva mjeseca prolaze tečaj Ekologije Jadran te pomažu prikupljanju znanstvenih podataka. Podaci se koriste za zaštitu područja, promociju, prijenos znanja i dobre prakse. Ideja iza ovakve inicijative je pokazati kako su znanost, očuvanje i edukacija važni iz globalne perspektive za dobrobit cijele zajednice.

MORO -SKOP

piše: Natasha Kadin

ilustriraju: Maša Jurin, Luce Marasović i Sara Šimunac Vukušić

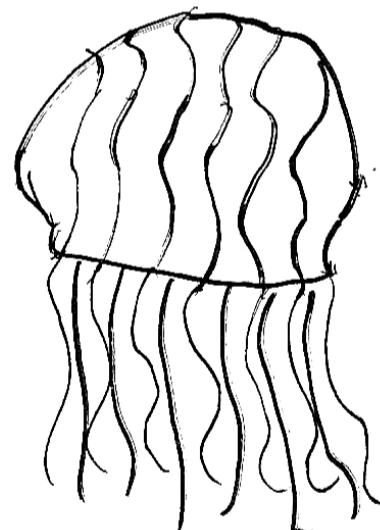
MORSKI PAS (21.3.-20.4.) "Daaa mi je biti morski pas! Jedan dan, jedan sat, jedan tren, biti morski pas!" Vi ste to svaki dan, dominirate morem i svi vas se plaše zbog vašeg energičnog uleta i imponantnog tijela. No, niste svakome strah i trepet, mnogi drugi stanovnici mora znaju da se na vas mogu osloniti da ih zaštite, savjetujete i utješite, a vaše "lovačke priče" iz drugih, mnogo dubljih i tamnijih mora, uvijek zabavljaju ekipu. Ostavite se lule i jedite više morskog voća i povrća, te se za litnjih vrućina držite dubina, i bit će sve dobro :)

KORNJAČA (20.4.-21.5.) Vi ste naša troma slatka, kojoj uvijek viri neki travnati čuperak iz usta jer ne znate kad jedan obid završava a drugi započinje. Čuvate svoje "pošte" i ekipa uvik zna di vas more nać, što je dobro, jer ponekad se toliko zadubite u žvakanje da vas valić preokrene i onda je teško vratit se na noge lagane bez pomoći vjernih prijatelja. Zauzvrat, uvijek imate neki slatki poklončić, neobični kamen ili svjetlucavu školjkicu za svoje prike. Liti je vama uvik najbolje, tu je sva ekipa a i dvonogi kupači su u blizini uvik spremni pomoći da vas vrate nazad u more kad malo zalutate na obalu za nekom slatkom travkom.

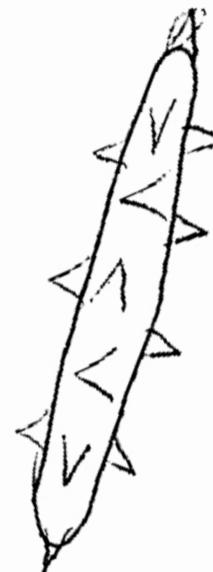
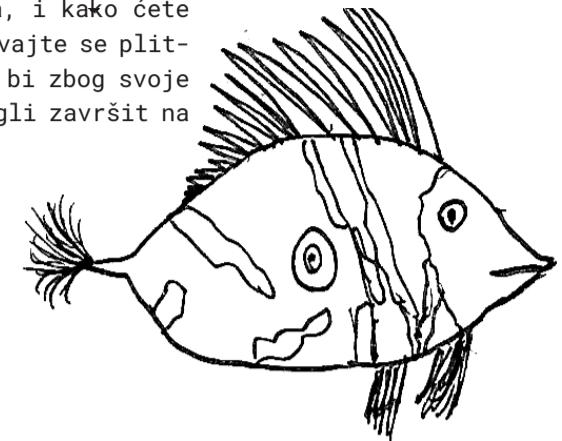
MEDUZA (22.5.-21.6.) Brza, zabavna, uvijek zigrana! Ako nema neke zabavice uokolo, vi ćete se zabaviti sami sa sobom mijenjajući boje, haljine i mnogobrojne čizmice. Ovo ljeto trebali biste organizirati buvljak i modnu reviju u pličaku, jer vaši morski ormari već pucaju od količine opravica, i sve vam druge morske šinjorine zavide na tome. Nemojte se svadati s njima, nego lipo cakulajte i surfajte na valovima, dugo toplo lito je pred nama, bit će partija, tuluma, pec pec jednonoćnih zabranjenih avanturica, kao i prilika za tračanje. Uživajte!

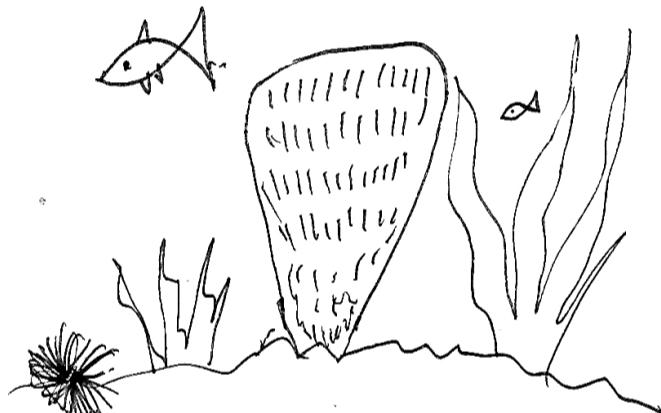
DUPIN (22.6.-23.7.) Lito je vaše vrime, tada idete u razne avanture sa svojom obitelji, s kojom se najviše volite družiti, plivati, bacati i učiti mlađeg brata trostrukom saltu u moru, dok vas majka prati u stopu i pazi na svaki vaš okret. Volite lito i zato što tada oko vas u moru ima puno ovih drugih rođaka sisavaca, ljudi, tata vam je pričao razne priče o njima. Oni ne mogu tako lagano skakati po moru nego se voze u barkama i zadivljeni fotografiraju vaše akrobacije. Njihovi mladi su vam najdraži, s njima se volite igrati, samo pazite da u igri slučajno ne ozlijedite sebe ili nekoga od njih, i potrudite se da se dovoljno i odmarate ovo lito!

ŠAMPJER (24.7.-22.8.) Vi ste morski paun, najlipši ribac u moru. Kad stignete u vašu morsku birtiju, raširite peraje, krenete prepričavat svoje najfriškije avanture, barit slatke srdelice i naručivat još jednu turu koktela za ekipu na šanku. Najdraže vam je kad dopliva nova trljica ili komarčica koju još niste vidili, odma van se mrlja na prsima proširi pa joj pričate kako ste veliki Zeus faber, kralj mora, i kako ćete je odvest u svoj morski dvorac. Čuvajte se plitkih mora i ljudi s mrižama, jerbo bi zbog svoje velike jezičine i neopreznosti mogli završit na pjatu lokalne konobe.

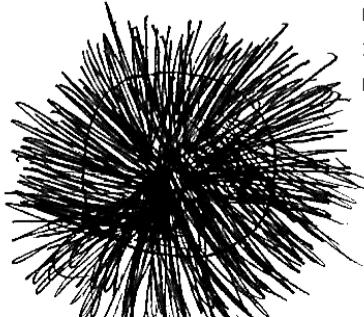

TRP (23.8.-22.9.) Kao pravi morski čistunac, vi tražite pjeskovito i čisto tlo u kojem ćete napraviti dom i koji će blistati čistinom i prozračnošću jer ne volite gužvu, buku, nered i previše stvari. Ne zovu vas bezveze morskim usisavačem, a i svoju dicu učite redu i radu od malena. Vi ste gospođa majka, nema kod vas mile lale, svi znaju svoj zadatak, slušaju vas i poštuju. Goste ne volite naročito, ali ako doplivaju, uvik imate spremne riblje keksiće i napitak od morske trave. Ako se vaš dom nađe u opasnosti, izbacit ćete utrobu da bi ga obranili od zagodenja ili uzurpacije. Malo se opustite ovo lito, i ovi ljudi šta ih vidite s pjeska kako lelujaju iznad površine ili koprcaju ekstremitetima, također čiste naše more, niste jedini ;)

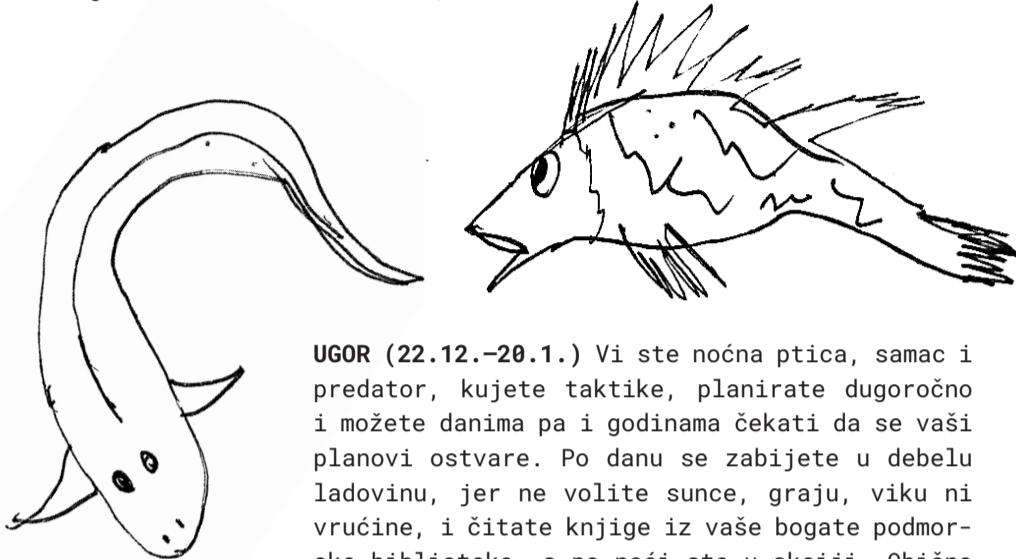

PERISKA (23.9.-23.10.) Ajme, ajme, ima li u moru lipše školjke od vas? Ne brinite, nema! Još kad se lipo nakitite svim svojim pomno skupljanim prilipcima, morskim školjkaušnicama i onako lipo našminkate, ma gušt vas je gledat! Ponosno svijetlite dok se oko vas u ritmu gibaju vaše morske travke, jer uvik je vrime za tople noćne sentiše na mesečini uz gitaru i žmul bevande. Sve vas je manje, pa uložite i neki trud u zavođenje, razmnožavanje i takve vrste romantičnih zagrljaja ovo lito, ne brinite da ćete se udebljat u trudnoći, triba nam puno više takvih morskih lipotica!

JEŽINAC (24.10.-22.11.) Vi volite iz mora promatrati zvizde na nebu, a kad je to najbolje nego u vedre litnje noći. Zato birate smještaj u pličini, na kamenu koji ima buže, da kad stavite svoj najnoviji periskop on lipo sidne, a vi se naslonite na stinu i uživate. Tu su i drugi prike ježinci, a koliko ste se upoznali sa astronomijom i astrologijom, govoriti i činjenica da ćete vjerovatno vi pisat horoskop od sljedećeg broja, a ne ova Natasha alias Danči. Ne volite da vas ometaju u radu, a ako se to dogodi - vi ćete ga lipo bocnit pa će znati da na vašoj stini nema šta raditi. Pokušajte se ovo lito ponekad i otkotrljat u dubinu i malo se i zabavljat, a ne samo raditi!

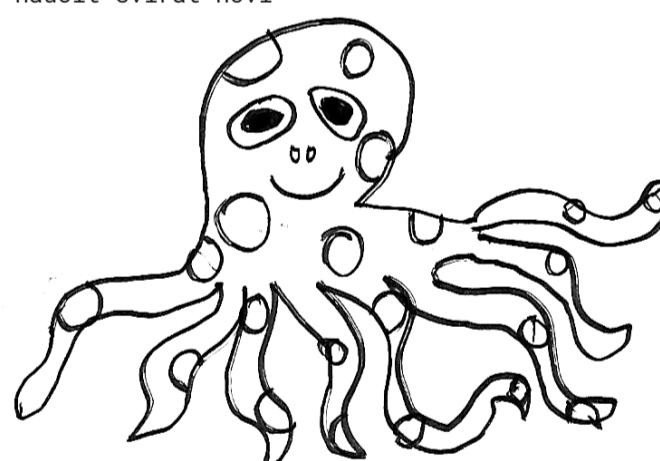

ŠKARPINA (22.11.-21.12.) Vi ste dida Jadrana, na vašoj koži vidi se sav trud našega ribara kojeg tuče i bura i jugo, a dabome i tramontane i maestral, dok solirate na svojoj "pošti" i radite nove takte kako uvatit šta više mukušaca za slasnu večericu. Ne volite pjesak ni plitko, vi ste pravi morski vuk, volite da je ladno, duboko i čisto, kako more tako i žene, ne date se vi navuć na plitke priče. Draže van je bit sami nego u društvu, pa cete i ovo lito provest u tišini dubljih mora, dalje od graje, buke i turista, gradeći novu trapulu za plijen. Naučite i druge nešto od vaše mudrosti, dobro će im doć!

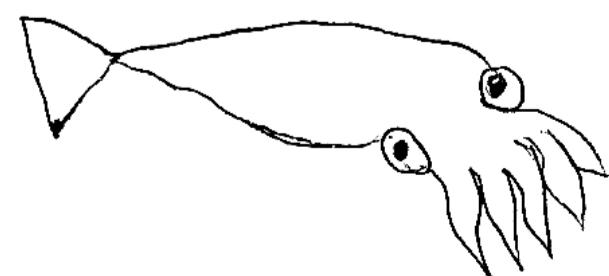

UGOR (22.12.-20.1.) Vi ste noćna ptica, samac i predator, kujete takte, planirate dugoročno i možete danima pa i godinama čekati da se vaši planovi ostvare. Po danu se zabijete u debelu ladovinu, jer ne volite sunce, graju, viku ni vrućine, i čitate knjige iz vaše bogate podmorske biblioteke, a po noći ste u akciji. Obično imate samo jednog životnog partnera s kojim se razumite, dijelite priče i knjige. Jedva čekate da prođe lito pa da opet imate svoj mir, a jedino koga se u moru zaista plašite je Gospodin Parangal, vaš smrtni neprijatelj još od davnina.

HOBIA (21.1.-19.2.) Svestrana hoba ima vrimena za sve. Stigne ona napraviti đir do svih prijatelja. Dok jednim krakom čita, drugim plete, trećim svira violinu a ostalima pleše. Voli radit velike tulume do zore u svojoj špilji, koja je pomno dekorirana i spremna za prave morske fešte. Radoznala i zaljubljive prirode, ljubiteljica putovanja i avantura, zna se dogoditi da je misecima nema doma iako je otišla samo u butigu. Ovo lito bi se mogla malo posvetiti sebi, prominit frizuru, ili naučit svirat novi instrument, zašto ne?

SIPA (20.2.-20.3.) Nježna i gnjecava sipa uvik je najšutljivija u ekipi jer ona sanjari usrid graje i buke i vodi neki vlastiti izmaštani život, o kojem ostali ne znaju ništa. Trgne se iz mašte samo kada joj pored očiju prozuji neki planktonić-zalogajčić. Onda brzo zaigra svojim usnim krakovima i planktonić za tren nestane u njenom trbuhi, a ako triba izvadit će i ona dva koja je spremila u kesicama ispod očiju. Kad joj netko dosađuje u potrebi za komunikacijom i ometa je u njenim izmaštanim svjetovima, brzo se povlači i ispušta tintu jer najmanje voli brbljavce i šepurke. Ovo lito bi se mogla zaljubit u nekog samca izvan svoje vrste, ali mu ljubav priznat neće, bit će to još jedna bajka koja se dogodila samo u njenoj glavi, a te su joj jednakost stvarne.

SEA 2019

Vjerovali ili ne, naše programe na Silbi započeli smo (nama) davne 2009. godine kreativnom radionicom za djecu u Osnovnoj školi Zadarski otoci. Već iduće godine, 2010. radili smo prve programe pod zajedničkim nazivnikom **SEA Silba Environment Art**, te je ovo deseta godina da ih uzastopce provodimo, kontinuirano šireći program. Prve godine radili smo kreativne i umjetničke programe za djecu i odrasle samo tri ljetna tjedna, a ove godine imat ćemo više od sto dana godišnjeg programa na Silbi. S vremenom se naš program SEA razgranao u nekoliko potkategorija od kojih svaka ima svoju tematsku okosnicu, ali i vrijeme održavanja specifično je za određeni dio sezone.

Programska platforma s kojom započinjemo aktivnosti zove se znakovito **SOS Silba Off Season**, kreće s aktivnostima u rano proljeće i ima sadržaje namijenjene najviše lokalnom stanovništvu, a teme se kreću oko poljoprivrede, održivog razvoja i unaprjeđenja života na otoku. Tako ćemo ovog proljeća, osim izrade novog broja naših **Crtica s otoka** imati i dvije radionice u svibnju. Lipanj je uvijek rezerviran za čišćenje obale od nakupljenog otpada kojeg je more donijelo na naše omiljene plaže tijekom zime.

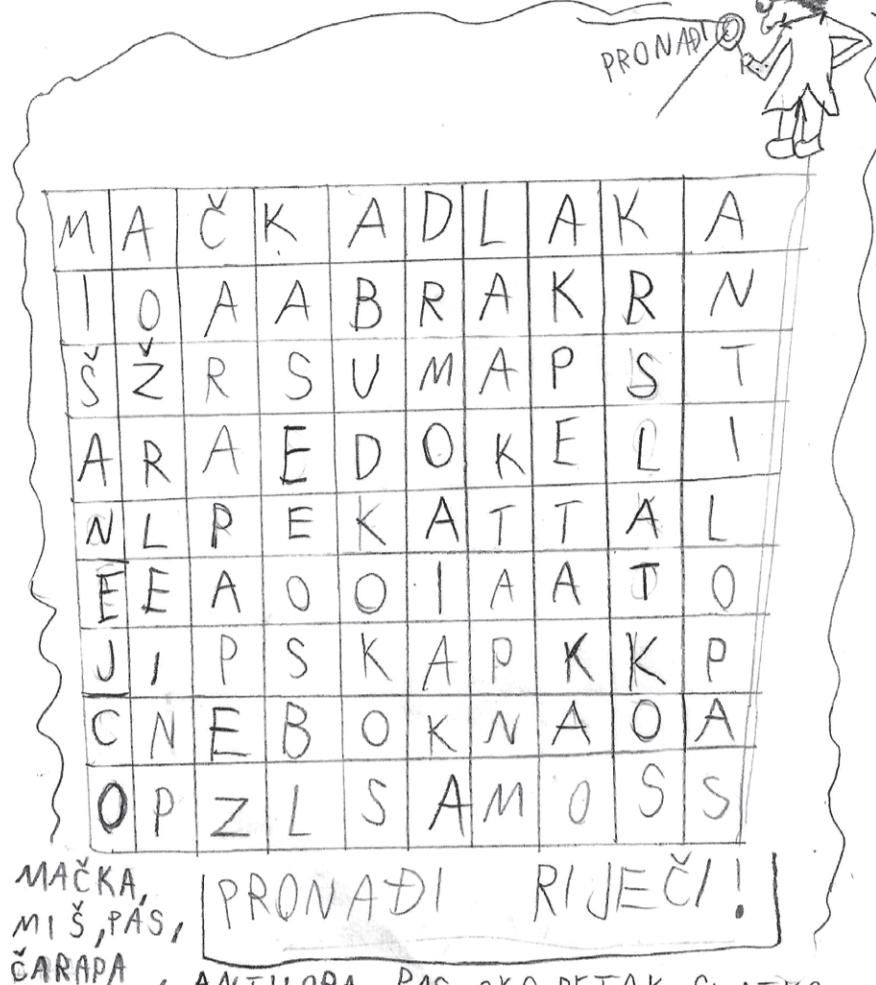
Ovim akcijama započinjemo naš projekt **GEA Garbage Epic Art** koji se nastavlja duboko u ljeto: nakon što očistimo plaže od otpada, ugošćujemo umjetnike s kojima od dijela tog otpada recikliranjem izrađujemo nove predmete: uporabne, ukrasne ili instrumente, pa smo 2016. formili Garbage Epic Ensemble. U proljeće i jesen svake godine imamo i rezidencijalne boravke umjetnika u kućici u šumi, koji svojim umjetničkim sadržajem / konceptom / idejom nastoje obogatiti otočki život.

Ova skupina aktivnosti zove se **DiR Diana in Residence** te ćemo ove godine ugostiti glazbenicu Manju Ristić, koja će raditi na zvučnoj mapi Silbe, i Borisa Greinera, koji će napraviti umjetničke putokaze!

Ljeto je, naravno, rezervirano za radionice za djecu, koje tada na Silbi ima mnogo, prezentacije projekata, filmova, predstave, koncerte, izložbe i sve druge aktivnosti koje ljetna silbenska publika voli pohoditi. Kada krene jesen i Silba opet postane rijetko naseljen, mali pučinski otok, vraćamo se edukacijama potrebnima za što kvalitetniji i lakši život na otoku, posebno staroj populaciji, koje je ovdje izvan sezone mnogo, kroz našu programsku platformu **Silba Viva**.

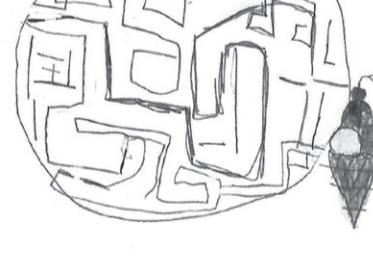
Nadamo se da ćemo i ove godine zadovoljiti vaše želje za znanjem, učenjem novih alata i usvajanjem vještina, upoznavanjem zanimljivih novih ljudi, gledanjem dobrih filmova pod zvjezdama, predstavama, koncertima i drugim aktivnostima... Ukoliko imate ideje ili prijedloge kako bismo naš program mogli unaprijediti, uvijek nam se možete javiti osobno, ili putem maila, te ćemo se potruditi zajedno kreirati uvijek istraživački, zanimljiv i kvalitetan program na našem otoku za sve generacije.

SIVE STRANICE

MAČKA,
MIS, PRONADI RIJEČI!
CARAPA, ANTILOPA, PAS, OKO, PETAK, SLATKO,
KAS, DLAKA, KOKOS, NEBO, SUMA, OCJENA, KAT,
RAK.

2. PRONADI PUT DO SLATKAČA.

IMPRESSUM

Crtice s otoka, silbenske
DIY novine / broj 2,
god. 2 / proljeće 2019.
Izlaze nestalno,
ali sigurno!

urednici/e: Natasha Kadin,
Bojan Krištofić i
Antonela Marušić

grafički urednik:
Sven Sorić

autori/ce i suradnici/e
(po redoslijedu priloga):
Danilo Šerbedžija, Maša
Jurin, Luce Marasović, Sara
Šimunac Vukušić, Sanja
Bachrach Krištofić, Tanja
Telesmanić, Boris Greiner,
Michael Ellenbogen, Kai
Matulina, Jurica Motušić i
Matija Drakulić

Hvala Vanji i Mariji
Kuljerić, Nikici Mandiću,
Ivanu Boškoviću Jimmyu,
Društву за заштиту
prirodne i kulturne
baštine otoka Silbe te
svima koji su na bilo koji
način pomogli i podržali
Crtice s otoka!

distribucija: od ruke
do ruke / cijena:
neprocjenjivo, ali
besplatno :)

info@silba-environment-
art.hr

www.silba-environment-
art.hr